

Σ Ο Λ Ω Μ Ο Σ

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ

Τόσο σὲ νοιώθω μέσα ἔς τὴν ψυχὴ μου
Ποῦ τώρα τρέμω μήπως καὶ σὲ χάσω
Στῶν στίχων μου τὴ γύμνια, ποιητὴ μου,
Ἄπ' τὴ ζεστὴ φωλιά σου ἂν σ' ἀνεβάσω.

Βαθειὰ κ' ἐσὺ μέσα ἔς τὸ νοῦ κλεισμένη
Ἐκρυβες τὴν Ἰδέα, λάμψη θεία,
Κ' ἐκύτταξες μὲ στίχους καμωμένη
Νὰ τῆς εὔρης μιὰν ἄξια κατοικία.

Μὰ μέσα σου ξυπνοῦσε ξαφνικὰ
Ἡ Φαντασία, δύναμη γεμάτη,
Κι' ὅ,τι ἔχτιζες ἐσὺ πονετικά,
Τὸ γκρέμιζε σὰ χάρινο παλάτι.

Ὅ,τι ἔχτιζες... Κ' οἱ στίχοι σου ἦταν ἓνα
Μὲ τὸ πολυάνθο νησί σου· κρίνα
Ἦταν, μοσκιές, γιούλια, στεφανωμένα
Μὲ μιὰ χλωμὴ ἐνὸς ἄλλου κόσμου ἀκτίνα.

Ἄλλὰ γιὰ τὴν Ἰδέα, λάμψη θεία,
Δὲν ἔφταναν τῶν στίχων σου τὰ κάλλη·
Γιατ' ἦταν ἡ δική σου Φαντασία
Παράξενη, ἀνυπόταχτη, μεγάλη.

Γι' αὐτὸ ἔς τῶν τραγουδιῶν σου τὸ βιβλίο,
Σκόρπιοι, ριγμένοι σὰν ἀπὸ τὴν τύχη,
Μισόπλαστοι, ἓνας ἓνας, δύο δύο,
Μαζὶ ἀστράφτουν καὶ σβύνουν τόσοι στίχοι.

Στίχοι, σὰν περιστέρια χωρὶς ταῖρι,
Στίχοι, ταιράκια, μὰ χωρὶς φωλιά,
Στίχοι, σὰ ρόδου φύλλα ποῦ τ' ἀγέρι
Τὰ σκόρπισεν ἀπ' τὴν τριανταφυλλιά.

Στῆς θάλασσας ἐπάνω τὰ νερὰ
Ἐνας τεχνίτης μ' ἐπουράνια γνῶσι
Βαρὺν ἀγῶναν εἶχε μιὰ φορὰ
Παλάτι πέτρινο νὰ θεμελιώσῃ.

Τὸ πέτρινο παλάτι τὴν ἡμέρα
Στὰ κύματα χτιστὸ φεγγεβολοῦσε·
Μὰ ὅταν ἡ Νύχτ' ἀπλώνεται κεῖ πέρα
Πεισματάρη Νεραΐδα τὸ χαλοῦσε.

Νίκησεν ὡς τὸ τέλος ὁ τεχνίτης,
Καὶ ρίζωσε τὸ θαῦμα του ἔς τὸ κύμα...
— Ἐσὺ, πρὶν νὰ νικήσῃς τὴν ὀρμὴ τῆς,
Ἄχ! ἡ Νεραΐδα σ' ἔβαλε ἔς τὸ μνημα!

Λευκὴ, μακροτάτη ταινία οἰκιῶν, διακοπτομένη ὑφ' ἐνὸς χαριεστάτου ἀκρωτηρίου καὶ πάλιν ἀκολουθοῦσα ὀπισθεν αὐτοῦ, μέχρις οὗ χάνεται ἐν μέσῳ βαθυστίων κήπων, πολύγωνοι ἰταλικοὶ πύργοι κωδωνοστασιῶν, παλαιὰ ἐκκλησίαι, στεναὶ ὁδοί, ἐνετικά μέγαρα φέροντα εἰς τὴν βράχιν των αἰῶνας ὀλοκλήρους, θάλασσα θωπεύουσα ἡρέμα μαγευτικὰς ἀκτᾶς, βουρὰ πράσινα καὶ ὄρη γλαυκὰ, ἔα καὶ βόδα, ἄνθρωποι αἰωνίως μειδιῶντες καὶ πάντοτε ψάλλοντες ἄσματα ἔρωτος, στίχοι τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Φωσκόλου, στροφαὶ τοῦ Κάλβου, ὅλα ταῦτα εἶχον πλάσει εἰς τὴν διάνοιά μου, μιὰν γλυκεῖαν, μιὰν δροσερὰν ἀνάμνησιν τῆς Ζακύνθου. Καὶ ἡ ἀνάμνησις ἐκείνη ἔμεινε ζωντανὴ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐπάτησα τὴν ἀνθόσπαρτον γῆν τῆς, καὶ περιῆλθον τὴν πλατεῖαν Ῥούγαν, τοὺς στενοὺς τῆς δρομίσκου, ἀπὸ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν τῶν ὀπίσθων ἔβλεπον γλαυκὰ ὄμματα καὶ κόμας μεταξίνους, καὶ ἀπὸ ἐκάστην γωνίαν καὶ ἀπὸ κάθε παράθυρον ἐζήτουν νὰ μαντεύσω τὸν χαρακτήρα τῆς κοινωνίας ἐκείνης, τῆς ἰδιορρυθμοῦ, τῆς καλλιτεχνικῶς μορφωμένης, τῆς ζώσης μὲ τὰ ἄσματα, τῆς τρελλαινομένης διὰ τὴν Τραβιάταν, τῆς μεθυσκομένης ἀπὸ τοὺς ἤχους τῆς κιθάρας, τῆς γεννησάσης τὸν Σολωμόν, καὶ τὸν Φωσκόλον, καὶ τὸν Κάλβον.

Εἰς τὰ βᾶθη τῶν ἀναμνήσεών μου τούτων χίλια ἄλλα εἰκόνες συνεχέοντο, λειμόνες πράσινοι, ἀμπελλῶνες ἀτελεύτητοι, ἀνθῶνες μεθυστικοί, λόφοι ἐλαιοστερεῖς, νησίδια σμαράγδινα, χωρικῶν μορφαὶ ἡλιοκαεῖς, εὐσταλεῖς παρθέναι τῶν ἀγρῶν, λευκάζοντα χωρία, εἰκόνες εἰδυλικά καὶ πλήρεις χαρμονῆς καὶ μαγείας, ἀπετέλουν τὴν Ζάκυνθον, ὡς τὴν εἶδον, ὡς τὴν ἀπῆλαισα, ὡς τὴν ἐθαύμασα ἄλλοτε.

Αὗται ἦσαν αἱ ἐντυπώσεις μου, πρὸ ἐλίγων ἀκόμῃ ἡμερῶν, ὅτε τὰ κύματα μελανὰ ἔδερον τὸ μικρὸν σκάφος τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐφ' οὗ μετέβαινον πάλιν εἰς Ζάκυνθον ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ πλατάνισμα τῶν ἤχων τῆς συμφορᾶς, οἵτινες ἔφερον μέχρις ἐμοῦ στεναγμούς καὶ οἰμωγὰς ἀναμιγνυομένας μὲ κρότους καταρρεόντων οἰκοδομημάτων καὶ ἡ φρικαλέα τοῦ ὀλέθρου εἰκὼν διεγράφετο ζωηρὰ ἐνώπιόν μου, ἀπομακρύνουσα τὴν τερψίθυμον ἐκείνην ἀνάμνησιν, ἣν ἐτήρουν μυστικά εἰς τὴν μνήμην μου μὲ ἄνηθ καὶ ἀκτίνας πλαισιουμένην. Ὅλα συνετέλουν νὰ καταστήσωσι ζωοφρεντέραν τὴν εἰκόνα ἣν προησθάνομην ὅτι θὰ ἔβλεπον. Ὁ οὐρανὸς μέλας ἔβρεχεν ἀδιακόπως ἡ δὲ θάλασσα μαινομένη ἐζήτει νὰ καταβροχθίσῃ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο σκάφος, ὅπερ μετέφερον ἄρτον καὶ στέγην εἰς τὸν πεινῶντα καὶ ἄστεγον ἐκεῖνον λαόν. Ἡ φαιδρὰ τῆς Ζακύνθου εἰκὼν δὲν ἐπαρουσιάζετο πλέον εἰς τὰ ὄμματα μας. Οἱ λαμνοκόποι δὲν μᾶς ἐδέχθησαν μὲ τὰ γιούλια, οὐδὲ ἡ ταινία τῶν οἰκιῶν λευκογελῶσα μᾶς ἐχαίρετιζεν. Ἡ σκιά τοῦ πένθους περιπλανᾶτο ἐπὶ τῆς νήσου, τὰ δὲ μακρὰν ἐνεδρεύοντα χωρία ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐκρύβησαν ἀπὸ τὸν φόβον των, ἀπὸ δὲ τῆς κοιμωμένης ἐκείνης πόλεως ἀνήρχοντο ὑψηλὰ καὶ ἐπλήρουν τὴν ἀτμοσφαῖραν αἱ ἀπέλπιδες στοναχαὶ καὶ αἱ δεήσεις τῶν περιδεῶν κατοίκων. Εἰς τὴν Strata marina καὶ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Λομβάρδου διεκρίνοντο στρατιωτικὰ σημεῖα διήκουσαι μέχρι τῆς πλατείας τοῦ ποιητοῦ, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ἔφθανε μέχρις ἡμῶν ὁ βραχνὸς ἤχος τῆς σάλπιγγος. Ἐφαίνετο ὡς νὰ κατηυλισθῆ ἐκεῖ στρατός, ὡς νὰ διέτρεχεν ἡ νήσος κίνδυνον καὶ ἐπρόκειτο νὰ τὴν ὑπερασπίσωσιν οἱ διανυκτερεύον-